

Un no clarament nacional

Amb els resultats arrodonits del referèndum en les mans, crida l'atenció el fet que, distribuint en dos blocs el territori de l'estat, en un el triomf del «sí» siga clar i majoritari i en l'altre el triomf del «no» resulte, malgrat zones de forta tendència atlantista, clar.

Per entendre'ns: si a una banda es col·loquen els Països Catalans, Euskadi, Galícia i Canàries, i en l'altra la resta de l'estat, en la primera zona triomfa el no (malgrat els atlantistes valencians i balears i els abstencionistes gallecs) i en la segona, el sí.

Amb un milió i mig més d'habitants, aquesta segona zona aconsegueix mig milió menys de vots negatius i dos milions més de vots a favor de l'OTAN. I això, encara realitzant l'exercici voluntarista d'incloure zones com al País Valencià, les Illes o Galícia, molt més pròximes evidentment a allò que podríem dir la mitja-

Un dels detalls més remarcats del referèndum ha estat, sens dubte, el fet que coincidissen els vots majoritaris en contra de l'OTAN amb zones de forta militància nacionalista.

V. Partal, J. Sanmartí, O. Domingo

na espanyola que no a la de les nacions anomenades perifèriques.

La negativa de Catalunya, Euskadi, Navarra i les Canàries a la permanència d'Espanya en l'OTAN planteja, així, una delicada situació política, perquè demostra, una altra vegada, que aquestes comunitats autònomes, i principalment les dues primeres, tenen una dinàmica social i política diferent a la de la resta de l'estat. És molt difícil i agosarat encara traure d'aquest «no» conclusions massa

concretes, atés que ningú no sap ben bé quins conceptes abasta.

Caldria fer-ne un estudi molt acurat per poder-ne obtenir lliçons precises, però ni les forces polítiques ni les institucions no estan massa interessades a fer-lo, una mica per manca de temps i un molt per evitar possibles sorpreses desagradables. Tanmateix, estudiar aquesta consulta proporcionaria una informació preciosa d'una votació que s'ha escapat dels conductes habituals. Ara totes les interpretacions són vàlides, per bé que siguen poc rigoroses, i la voràgine política de les setmanes vinents enterrarà aquest afer abans d'hora.

De qualsevol manera, és molt arriscat atribuir el «no» a una sola causa. No es pot passar per alt, per exemple, la força que té a Catalunya el moviment pacifista i neutralista pur. Partits d'esquerra ben implantats, com ERC o el PSUC, moviments cristians, associacions civiques, esportives, lú-

L'abstenció ha disminuït, igualment, en les nacions «perifèriques».

diques, institucions tan respectables com el Col·legi d'Advocats, centenars de personalitats i intel·lectuals, etc, proposaren dir «no» a l'OTAN, creient que així servien millor la causa de la pau, tant a l'Estat espanyol com el món. Ni es pot negar que hi ha hagut un vot de càstig al govern central

eixit el «no» feren el tomb i el seu electoral cedí a la forta pressió exercida des de dalt.

Catalunya i el País Basc eren les úniques societats preparades sociològicament, políticament i psicològicament per poder resistir el pes aclaparador de l'estructura estatal. Poc o

aquesta actitud afavoreix, lògicament, els partits al govern a Barcelona i a Vitòria, però al mateix temps no es pot oblidar que tant CiU com el PNB es definien com a atlantistes i, indirectament, preconitzaven el sí. Per tant, és legítim de creure que una bona part de l'electorat nacionalista (i també socialista) posà «no» on havia de dir «sí», en contra de l'opinió dels governants autonòmics. Però, com que és el «sí» qui ha triomfat al capdavall, aquest «no» els ha anat molt bé.

La derrota de Felipe González a Catalunya no hauria de perjudicar, però, les relacions entre Madrid i el Principat. Aquesta és l'opinió dels dirigents polítics de tots els colors, en fer interpretacions respecte a la victòria del «no». Però és amb fets i no amb declaracions com s'ha de demostrar que aquestes relacions entre el govern del PSOE i el de Convergència i Unió no queden pertorbades. S'haurà de veure, doncs, si es reprenen els contactes del vice-president del govern i els ministres amb els consellers, que quedaren aturats a causa de la consulta, i si aquests contactes donen o no fruit.

De moment, CiU, com a govern, ha expressat una posició conciliadora amb el govern central. En una declaració institucional, el president Jordi Pujol ha celebrat que el president del govern hagi adoptat una actitud moderada i prudent després del referèndum. I CiU, com a partit, ha pres la mateixa actitud. Miquel Roca i Junyent s'ha afanyat a acceptar l'oferta felipista d'aconseguir un consens parlamentari sobre política exterior, de seguretat i defensa.

J. M. MONTANER

Pujol ha celebrat que González haja adoptat una actitud moderada després de la victòria a nivell d'estat.

(aquesta fou l'explicació oficial donada a Madrid i Barcelona, amb matisos diferents) per diverses raons, que van des dels conflictes puntuals fins al canvi d'opinió socialista i al plantejament del referèndum, passant per la simple resistència nacional.

Una setmana abans de la consulta, totes les enquestes pronosticaven un ampli triomf del «no» arreu de l'estat. i, Per què, doncs, va sortir el sí? Sens dubte, i en això hi ha unanimitat, gràcies a una campanya intensíssima, en la qual tot el poderós aparell estatal, els mitjans de comunicació públics i privats, sobretot TVE, tot el pes del govern i dels poders fàctics, pressionaren per obtenir el «sí». Naturalment el sistema funcionà, i territoris com Madrid, on havia d'haver

molt, és un exercici que fan cada dia des de fa tres-cents anys pel cap baix. Per exemple <què pensa, que s'imagina un català quan li addueixen «l'interès d'Espanya»? Doncs, que ja ha begut oli, i per això el PSC, amb molt bon criteri, proposava l'interès de Catalunya. En aquest sentit, el «no» és una expressió clara del nacionalisme basc i català, organitzat des de les bases i no des de les institucions. Possiblement, sense voler-ho fer, la campanya endega, entre altre coses, els mecanismes tradicionals que mouen l'antagonisme entre el nacionalisme central i els perifèrics. El resultat fou que guanyà el «sí» al conjunt de l'estat i guanyà el «no» a Catalunya i Euskadi.

Des del punt de vista nacionalista,

Al País Valencià, en canvi, la victòria del sí resulta aclaparadora, sobretot en la circumscripció electoral d'Alacant. Només la comarca de Xiva-Bunyol, amb un electorat comunista assentat, aguanta l'allau de vots afirmatius i aconseguí derrotar les tesis del govern de Felipe González, encara que per un marge ben escàs. En la resta de les comarques va ser majoritari el «sí», tot i que l'índex de participació resultà molt desigual. Els barris del Carme i la Seu, a València foren els únics antiatlantistes de la ciutat, on, d'altra banda, es detectà un fort transvasament de vots tradicionalment d'Alianza Popular cap al sí. En alguns pobles de l'Horta, els barris autòctons han votat no, mentre ha estat la immigració qui ha decidit el resultat positiu. •